


# ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ ΩΣ ΣΥΝΟΜΙΛΗΤΗΣ

Κατσιάδα Ελένη  
Επίκουρη Καθηγήτρια  
Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία  
ekatsiada@uniwa.gr



# ΕΠΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η ικανότητα των παιδιών να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να παίρνουν αποφάσεις σε θέματα που τα αφορούν, σύμφωνα με τις προδιαθέσεις τους (Katsiada et al., 2018b)



# ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΕΙΣ

► Η έμφυτη τάση των παιδιών για:

1. Εξερεύνηση
2. Επικοινωνία
3. Αλληλεπίδραση με το Κοινωνικό και Φυσικό Περιβάλλον του ΒΝΣ
4. Κοινωνικοποίηση (Ανήκειν)
5. Παιχνίδι
6. Συνεισφορά

**ΕΥΗΜΕΡΙΑ**

(Carr, 2001)



# ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ ΩΣ ΣΥΝΟΜΙΛΗΤΗΣ



**ΛΕΚΤΙΚΗ**

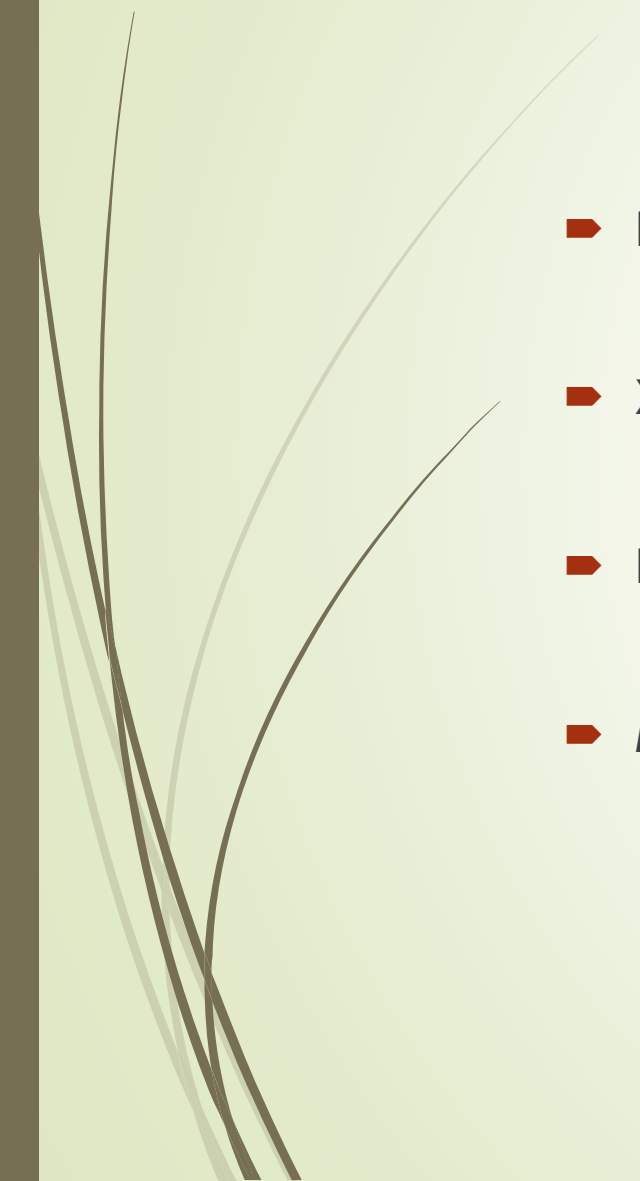


**ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ**





# ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ

- ΚΛΑΜΑ
  - ΧΑΜΟΓΕΛΟ
  - ΒΛΕΜΜΑΤΙΚΗ ΕΠΑΦΗ
  - ΜΙΜΗΣΗ
- 



# ΤΟ ΚΛΑΜΑ

- ΤΟ ΚΛΑΜΑ ΩΣ ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΗ
  - ΤΟ ΚΛΑΜΑ ΩΣ ΤΡΟΠΟΣ/ΜΕΣΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
- 



# ΧΑΜΟΓΕΛΟ

- ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ
  - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΜΙΜΗΣΗΣ → ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ
- 

# Η ΟΡΑΣΗ ΣΤΑ ΒΡΕΦΗ

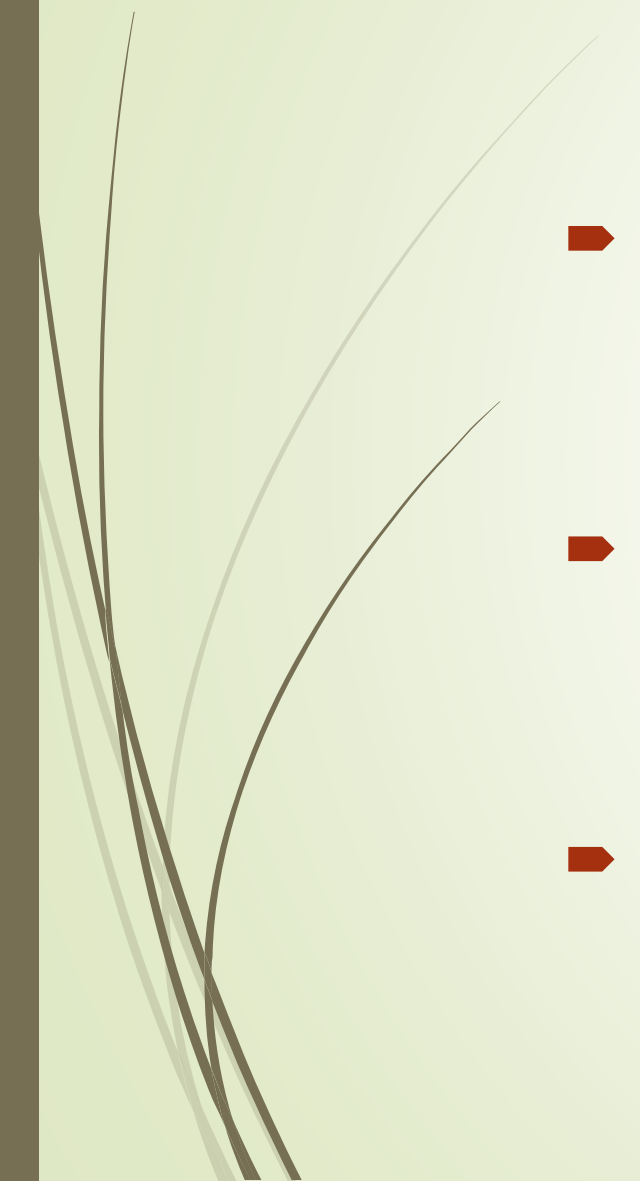
- ▶ **Γέννηση-1<sup>ος</sup> ΜΗΝΑΣ:** βλέπει καλύτερα στα 30 εκατοστά, εστιάζει σε πρόσωπα, εικόνες και λεπτομέρειες με έντονες αντιθέσεις μεταξύ άσπρου, μαύρου.
- ▶ **1-3<sup>ος</sup> ΜΗΝΑΣ:** κοιτάζει στο σύνολο ενός αντικειμένου ή προσώπου, αρχίζει να βλέπει μακρύτερα, αρχίζει να παρατηρεί και να χαζεύει τα χεράκια του.
- ▶ **3-5<sup>ος</sup> ΜΗΝΑΣ:** εστιάζει σε πιο μακρινή απόσταση (μέτρων). Αναγνωρίζει οικεία πρόσωπα και αντικείμενα (μπιμπερό). Κοιτάζει τον εαυτό του στον καθρέφτη. Ξεκινά να απλώνει τα χεράκια για να πιάσει αντικείμενα, τα οποία προσπαθεί να φέρει στο στόμα. **Ξεκινά η συνεργασία χεριού – ματιού.** Το μωρό χτυπάει παιχνίδια που κρέμονται μπροστά τους ή από πάνω τους
- ▶ **5-7<sup>ος</sup> ΜΗΝΑΣ:** Βλέπει τα χρώματα πλήρως (προτιμήσεις σε συγκεκριμένα χρώματα, συνήθως έντονα, κόκκινα ή πορτοκαλί), κοιτάζει σε μεγαλύτερες αποστάσεις, γυρίζει το κεφάλι για να δει ένα αντικείμενο.



- ▶ **7-11<sup>ος</sup> ΜΗΝΑΣ:** παρατηρεί με τα μάτια μικρότερα αντικείμενα και μπορεί να ακολουθήσει με τα μάτια αντικείμενα που κινούνται γρήγορα, αρχίζει να έχει αίσθηση του βάθους.
- ▶ **7-14<sup>ος</sup> ΜΗΝΑΣ:** τοποθετεί σχήματα μέσα στις κατάλληλες τρύπες (ενσφηνώματα), το ενδιαφέρουν οι φωτογραφίες και οι εικόνες στα βιβλία και αναγνωρίζει οικεία αντικείμενα ή εικόνες στα βιβλία, δείχνει με το δάχτυλο, αναγνωρίζει το πρόσωπό του στον καθρέφτη.
- ▶ **Μέχρι 24 ΜΗΝΩΝ:** έχει πλέον την ικανότητα να εστιάζει σε αντικείμενα πολύ κοντά ή μακριά από αυτό, κάνει γραμμές με μαρκαδόρους στο χαρτί ( γραμμές ευθείες ή κυκλικές όταν του δείξουμε ενδέχεται να μπορεί να τις μιμηθεί). Δείχνει με το δάχτυλο μέρη του σώματος εάν ρωτηθεί.
- ▶ **Μέχρι 3 ετών:** Το παιδί αναγνωρίζει κάποια βασικά χρώματα. Η οπτική οξύτητα είναι πια σχεδόν τέλεια, όπως ενός ενήλικα. Αν ζωγραφίσουμε κάτι απλό σε ένα παιδί μπορεί να το αντιγράψει, κυρίως κύκλο ή τετράγωνο.
- ▶ **Μέχρι 6 ετών:** Μέχρι να φτάσει το παιδί στο δημοτικό σχολείο, η όρασή και ο συντονισμός χεριού-ματιού έχουν αναπτυχθεί πλήρως. Το παιδί αναγνωρίζει αριθμούς και γράμματα. Είναι έτοιμο να μάθει να διαβάζει. Έχει πλήρη αίσθηση της προοπτικής και του βάθους στις εικόνες, με αντικείμενα κοντά ή μακριά. Χρησιμοποιεί με επιτυχία λεπτές κινήσεις (ψαλίδι για να κόψει, μολύβι για να γράψει)



# ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΕΙΣ
  - ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΠΟΥ ΝΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΝΟΝΤΑΙ
  - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ
- 

# ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ ΤΟΥ ΑΝΕΚΦΡΑΣΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ (Tronick, 1970)



Still Face Experiment: Dr. Edward Tronick



0:00 / 1:46





# ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ και ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟ

ΠΡΟΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΒΡΕΦΟΥΣ:

- ΒΑΒΙΣΜΑ (4-6 μηνών και έως τους 12)
- ΒΑ-ΒΑ-ΒΑ, ΜΠΑ-ΜΠΑ-ΜΠΑ, ΑΓΚΟΥ ΚΤΛ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΙ:

- ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ
- ΕΠΕΚΤΕΙΝΟΥΜΕ
- ΠΡΟΣΘΕΤΟΥΜΕ ΝΕΟΥΣ ΗΧΟΥΣ
- ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΜΕ ΗΧΟΥΣ (ΚΟΥ-ΚΟΥ ΤΑ! ΚΟΥΠΕΠΕ)

ΕΡΩΤΗΣΗ: ΣΕ ΤΙ ΒΟΗΘΑΕΙ ΑΥΤΟ;



# ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- **ΑΜΦΙΔΡΟΜΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ**
- **ΞΕΚΙΝΑΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ**
- **ΕΔΡΑΙΩΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΕΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΝΗΛΙΚΑ**
- **ΕΠΗΡΕΑΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΒΡΕΦΟΣ/ΠΑΙΔΙ**
- **ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ**

# Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΝΗΛΙΚΑ

**ΓΟΝΕΑΣ/ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ/ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΙ/«ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΑΛΛΟΙ» ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΟΦΕΙΛΟΥΝ:**

- **ΝΑ ΣΥΝΤΟΝΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙ**
- **ΝΑ ΕΞΗΓΟΥΝ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ**
- **ΝΑ ΔΙΝΟΥΝ ΕΠΑΡΚΗ ΧΡΟΝΟ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΕΙ**
- **ΝΑ ΔΙΝΟΥΝ ΟΣΟ ΧΡΟΝΟ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΕΙ ΣΕ ΝΕΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**
- **ΝΑ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΕΠΟΥΝ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ**
- **ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΗΡΕΜΟΙ**
- **ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΝ ΜΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΡΟΥΤΙΝΑ ΜΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙ**
- **ΝΑ ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΟΥΝ ΝΑ ΔΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ/ΝΑ ΜΠΟΥΝ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ**



**ΕΧΟΥΝ ΟΙ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ  
ΝΑ ΜΠΟΥΝ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ;**





# ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ▶ Athari, P., Dey, R., & Rvachew, S. (2021). Vocal imitation between mothers and infants. *Infant Behavior and Development*, 63, 101531.
- ▶ Garcia-Nevarez, A. (2021). Language and Literacy Development. In *Developmentally Appropriate Curriculum and Instruction* (pp. 79-107). Routledge.